

DEZVOLTAREA INTEGRATĂ A SISTEMULUI DE TRANSPORT ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Autor: lector univ., doctorand Elena BIVOL

Conducător științific: dr. în economie, conf. univ. Mihail ROȘCOVAN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Transportul constituie baza dezvoltării economice, prin elementele sale făcând posibilă realizarea legăturilor economice între regiuni și state, precum și penetrarea piețelor de desfacere pentru producătorii naționali. Dezvoltarea integrată a sistemului de transport este un criteriu necesar în contextul integrării țării noastre în Uniunea Europeană. De aceea studiul aprofundat al stării actuale a transportului și identificarea posibilităților de dezvoltare adecvată a tuturor tipurilor de transport constituie scopul principal al cercetărilor în domeniu.

Cuvinte cheie: transport, flux de transport, sistem de transport, transport de mărfuri.

Sistemul de transporturi reprezintă, pentru orice țară sau regiune, puntea de legătură între ramurile economice, contribuind substanțial la formarea PIB-ului, în stabilirea relațiilor socio-economice interstatale și desigur, la generarea locurilor de muncă. Rolul transportului în economia națională este important – în 2012 transporturile constituiau 10,9%, 16,9% din totalul mijloacelor fixe și 31% din totalul forței de muncă.

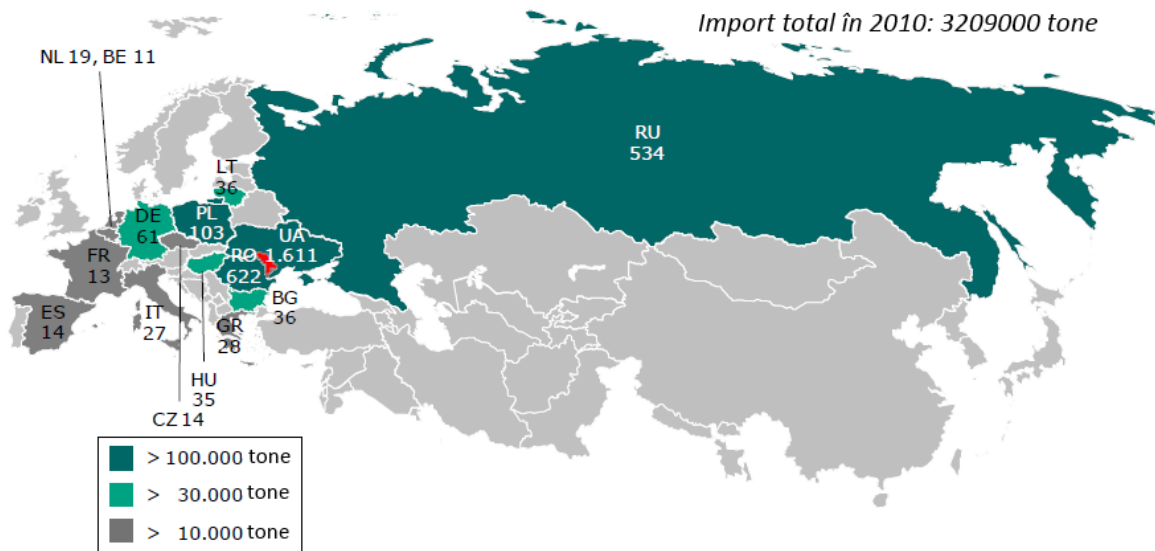
Datele statistice privind structura volumului de mărfuri și călători transportați arată monopolizarea de către transportatorii auto a pieței serviciilor de transport și limitarea posibilităților de integrare pe această piață a agenților transportatori de alte tipuri, factor negativ în dezvoltarea integrată a sistemelor de transport. Aceasta a atras după sine lipsa investițiilor în alte tipuri de transporturi, în special cel aerian și cel naval/fluviat, stagnarea dezvoltării acestor tipuri, pierderea unor piețe de desfacere străine, îndepărtate geografic și totodată aceasta influențează negativ dezvoltarea economică a țării noastre.

Tabelul 1: Dinamica și structura volumului de mărfuri și călători pe tipuri de transporturi

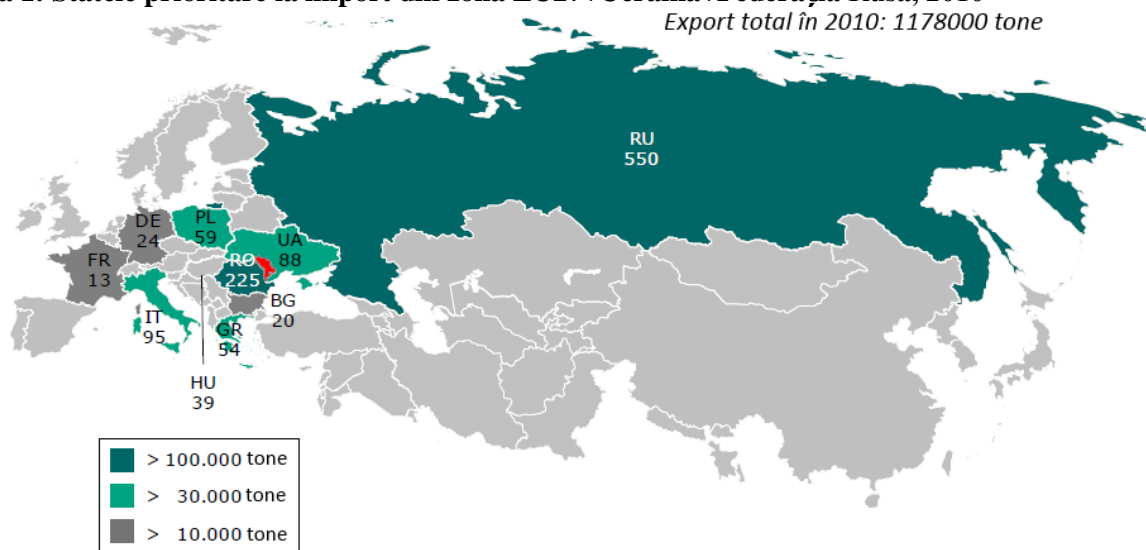
Mărfuri transportate	2000		2005		2010		2012	
	total, mii tone	Pondere %	total, mii tone	Pondere %	total, mii tone	Pondere %	total, mii tone	Pondere %
feroviar	8213,8	28.4	11704,1	32.2	3852,1	13.9	5236,434	34.5
auto	20671,7	71.5	24593,3	67.5	23800,6	85.7	7409,617	48.9
fluviat	30,8	0.1	111,8	0.3	127,2	0.4	1261,411	8.3
aerian	1,36	0.01	0,77	0.01	1,3	0.01	1255,555	8.3
Pasageri transportați	2000		2005		2010		2012	
total, mii pasageri	total, mii pasageri	Pondere %	total, mii pasageri	Pondere %	total, mii pasageri	Pondere %	total, mii pasageri	Pondere %
feroviar	4798,2	1.5	5024,1	1.6	4963,7	2.1	4340,9	1.8
autobuze	72440,4	22.2	105655,6	33.4	105984,5	45.6	117059,1	49.0
taximetre	722,9	0.2	1007,4	0.3	4262,4	1.8	3422,1	1.4
troleibuze	248442,2	76.0	204255	64.5	116476,6	50.1	113434,1	47.5
fluviat	32,1	0.01	134,8	0.04	118,8	0.05	115,7	0.05
aerian	220,9	0.09	361,7	0.11	649,2	0.28	673	0.28

Sursa: Biroul Național de Statistică

Un alt aspect al studiului stării actuale ale transportului ar fi aprecierea corectă și concretă a direcțiilor prioritare a fluxului de transport, aceasta creînd o imagine complexă despre starea actuală nu numai a transporturilor, dar și a economiei în general.

Figura 1: Statele prioritare la import din zona EU27+Ucraina+Federația Rusă, 2010

Figura 2: Statele prioritare la export în zona EU27+Ucraina+Federația Rusă, 2010

Sursa: Eurostat, Ukrstat, Rosstat

Din informația prezentată observăm că la export principala direcție cu cota de 47% o reprezintă Federația Rusă, dintre care 59% revine exportului de legume și fructe în stare proaspătă, iar 13% - băuturilor, categorii de marfă cărora în toamna 2013, Federația Rusă le-a interzis accesul pe piața lor de desfacere. Aceasta ne demonstrează vulnerabilitatea la care este expusă țara noastră față de unele direcții de comerț și care impune găsirea unor soluții în mod cât mai rapid din partea statului și a agenților economici. Aceasta este un alt factor negativ în dezvoltarea transporturilor, fie și unimodal.

Sistemul de transporturi din țara noastră, se confruntă cu problemele nerezolvate, ceea ce an de an duc la scăderea volumului și a nivelului de calitate în prestarea serviciilor de transport. Dintre acestea vom menționa:

- Cadrul normativ cu privire la dezvoltarea serviciilor de transport, subdezvoltat și nearmonizat cu legislația europeană, în special incompatibilitatea unor aspecte din cadrul legal adaugă, cheltuieli necesare pentru operatorii de transport;
- Insuficiența de informație și date, inclusiv a studiilor de fezabilitate pentru fundamentarea și luarea deciziilor privind opțiunile de dezvoltare a elementelor sistemului de transporturi;
- Starea proastă a obiectelor de infrastructură, în special a infrastructurii comunicațiilor, care nu corespund cerințelor actuale de dezvoltare;
- Lipsa unei abordări integrate sistemic privind dezvoltarea sistemului de transporturi, inclusiv și a unei strategii coordonate de transport și comerț;
- Existența unor situații monopoliste atât în interiorul ramurilor de transport, cât și pe piața serviciilor de transporturi în ansamblu;
- Durata excesivă pentru obținerea actelor necesare vămuirii mărfurilor la export și tranzit complică activitatea companiilor comerciale și descurajează traficul de tranzit;
- Dotarea tehnică neadecvată a operatorilor de transport și calitatea proastă a serviciilor de călători;
- Nerezolvarea problemei regiunii transnistrene limitează opțiunile de politică în dezvoltarea sectorului rutier, feroviar și a căilor navigabile interne.

Soluționarea problemelor existente în domeniul transportului presupune, în fază incipientă, înlăturarea problemelor de natură politică, făcând referință la faptul că procesul de luare a deciziilor pentru dezvoltarea elementelor complexului de transport, poartă un caracter subiectiv, este influențat politic și nu se bazează pe analize tehnico-economice bine fundamentate. De aceea utilizarea eficientă a resurselor limitate alocate pentru transport, rămâne o problemă importantă pentru economia națională. Aceasta nu ține doar de planificarea sectorială a transportului și poate fi soluționată în cadrul unei noi abordări de planificare a dezvoltării integrate a sistemului de transport.

Starea actuală a transporturilor reflectă utilizarea inefficientă a resurselor disponibile în anii de după proclamarea independenței și cota mică, uneori chiar lipsa investițiilor în dezvoltarea unor tipuri de transport, cum ar fi cel feroviar sau naval. Soluții la aceste probleme există, însă sunt necesare studii prealabile profunde, cu utilizarea mai multor surse pentru a descrie toate aspectele de evoluție actuale ale transportului, și desigur este foarte important de a crea modele viabile, care fiind puse în practică să dea rezultatele așteptate. Aceasta și este scopul cercetării – crearea unui sistem integrat de planificare a sistemului de transporturi, care ar asigura dezvoltarea echilibrată și funcționarea eficientă a tuturor componentelor sistemului. Direcțiile de bază ale cercetării vor constitui următoarele:

- Perfecționarea metodelor de planificare a sistemului de transporturi;
- Elaborarea metodelor de corelare a variantelor de dezvoltare a transportului cu resursele limitate din economia națională;
- Dezvoltarea și aplicarea unor instrumente de modelare matematică pentru luarea deciziilor de planificare a sistemului de transporturi;
- Realizarea unor aplicații practice pentru identificarea unor variante de dezvoltare a sistemului de transport pentru o perioadă de termen mediu și lung.

Soluționarea problemelor legate de integrarea sistemului de transport local în sistemele de transport europene ar contribui la stabilirea relațiilor de parteneriat economic cu state mai îndepărtate prin utilizarea în procesul de transport a transportului naval sau aerian, precum și ar duce la dezvoltarea proporționată a tipurilor de transport și la atragerea investițiilor străine în țara noastră.

Bibliografie:

1. Strategia de transport și logistică pentru anii 2013-2022;
2. www.statistica.md, accesat la data de 10.10.2013.